

Bijlage 3. Pilot: lancering van een Mutual Care Group voor Fair Jobs in Bulgarije

Fair Jobs gaat in 2024 en 2025 experimenteren met collectieve vormen van werving, selectie en matching van Bulgaarse werkers voor de Nederlandse arbeidsmarkt. Het doel van het experiment is het verkennen van mogelijkheden om arbeidsmigranten een eerlijke positie op de arbeidsmarkt te geven. Een aanpak waarbij zelforganisatie, wederzijdse hulp en een publieke veranderstrategie er voor moeten zorgen dat de veelheid van problemen waarmee deze werkers worden geconfronteerd, verminderd worden.

Uitdagingen

Werkers staan in de huidige praktijk van internationale arbeidsbemiddeling voor uitdagingen:

- Hoe claim je toegang tot rechten en plichten in een land waarvan je de taal niet kent?
- Hoe ontwikkel je vaardigheden die nodig zijn in een andere werkcultuur?
- Hoe voorkom je ontworteling, als je langdurig van huis bent?
- Hoe vind je een thuis in een land met een enorm tekort aan betaalbare woningen?

Maar ook bedrijven zien zich gesteld voor opgaven:

- Hoe bouw je een competitieve bedrijfsvoering in sectoren met krappe marges?
- Hoe positioneer je je als bedrijf in de context van flexibel werk en hieraan gekoppelde flexibele huisvesting?
- Hoe werf je in een arbeidsmarkt met een tekort aan (gekwalificeerd) personeel?
- Hoe ga je om met een steeds diverser personeelsbestand?
- Hoe geef je vorm aan de ethische standaard die hoort bij het wetsvoorstel 'Betere bescherming tegen mensenhandel' en de ketenaansprakelijkheidsregeling?

Waarom een pilot?

De voorgestelde pilot biedt de mogelijkheid om deze complexe problemen nader te identificeren, adresseren en een gunstiger omgeving te creëren voor alle betrokken partijen. Bovendien heeft deze als doel het businessmodel van Fair Jobs in de praktijk te toetsen. Hierdoor kunnen we evalueren hoe effectief en duurzaam het bedrijfsmodel is en waar eventuele aanpassingen aangebracht kunnen worden om de missie van Fair Jobs nog effectiever te realiseren.

Context

Deze pilot is diepgaand beïnvloed door de dynamiek in het veld van arbeidsmigratie. Hierin komen verschillende belangen samen:

- Vanuit Bulgarije zien we voornamelijk mannen die naar Nederland komen om geld te verdienen voor hun gezin of bredere familie. Als ze met het werk ook huisvesting kwijtraken, komen ze op straat terecht.
- Een aantal NGO's staat klaar als er problemen ontstaan. Hier zijn veel vrouwen actief, die zich vanuit een individueel slachtofferperspectief richten op hulpverlening. Binnen de NGO's is er niet altijd tijd, vaardigheid of bereidheid om breder te kijken, en rijzen vragen over de haalbaarheid en over verantwoordelijkheid van plannen voor verandering buiten Nederland, in Bulgarije.
- Dit staat in contrast met werkgevers en uitzendbureaus, waar de leidende stemmen meestal mannen zijn en er directe interesse is in de manier waarop onze plannen innovatie kunnen bevorderen, vaak gericht op de eigen bedrijfsvoering. Sommigen tonen ook interesse in systeemverandering.

- Opvallend is de feedback vanuit de gemeenschap van werkers, waar men aangeeft te geloven in onze initiatieven en ons aanmoedigt om door te gaan. Ze benadrukken dat wat we met de Mutual Care Groups proberen te bereiken al plaatsvindt, zij het informeel en op kleine schaal. Deze betrokkenheid uit Bulgarije onderstreept het belang van luisteren naar de lokale perspectieven en het nauwer samenwerken met de gemeenschap om duurzame verandering te realiseren.

Doel van de pilot

De pilot beoogt de levensvatbaarheid van een op de missie van Fair Jobs afgestemde Mutual Care-group (MCG) in Bulgarije te testen in samenwerking met 3-5 werkgevers in Nederland.

Hierbij ligt de focus op:

- betrokkenheid van deelnemers;
- begeleide onderlinge ondersteuning in de voorbereiding op het proces van werving, selectie, arbeidsmigratie, matching en integratie in een nieuwe werk- en leefomgeving;
- het opzetten van een duurzame structuur voor toekomstige uitbreiding.

Tegelijkertijd beoogt de pilot de ontwikkeling en evaluatie van de fundamentele bouwstenen van het toekomstige bedrijfsmodel, inclusief het beoordelen van de daadwerkelijke waarde die de aangeboden dienstverlening met zich meebrengt.

Afbakening pilot

De pilot richt zich op twee kernaspecten:

- mutual care;
- ethische work matching.

Hierbij leggen we de nadruk op een zo eenvoudig mogelijke aanpak.

Tegelijkertijd richten we onze inspanningen op het zorgvuldig documenteren van onze activiteiten. De pilot maakt deel uit van Fair Jobs als artistiek actieonderzoek en heeft daarom ook een publiek veranderdoel.

Uitbreiding

Als de eerste MCG succesvol blijkt kan het concept ook gebruikt worden in samenwerking met werkloos geraakte werkers van andere uitzendbureaus of met illegaal werkenden in Nederland. Barka en FairWork hebben aangegeven graag een betrouwbaar uitzendbureau te willen kennen waar cliënten die werkloos zijn naar verwezen kunnen worden. Maar om op deze schaal betrouwbaar te zijn is eerst een schaalbare organisatie nodig.

Wat

Focus op klein experiment van 1 of 2 MCG, 15 banen creëren.

- Werkgevers (bedrijven) - nu 6 bedrijven positief
Werkgevers zijn actief in schoonmaak, logistiek, agrarische sector en industrie (metaal- en auto-).
We richten ons op voorlopers, die willen bijdragen aan verandering en bereid zijn om mee te werken aan Fair Jobs als artistiek actieonderzoek.
- Werknemers: minimaal 15
Twee netwerken: in Plovdiv via founding members Boris en Isa en in Noord-Bulgarije via founding member Dilber Kurum.
We richten ons op vitale netwerken, dit zal betekenen dat we (voornamelijk) werken in grotere steden. Lezen en schrijven als basiskwalificatie.
We zoeken voorlopers, die willen bijdragen aan verandering en bereid zijn om mee te werken aan Fair Jobs als artistiek actieonderzoek.